

РІВНЕНСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ
ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ
ДОКУМЕНТАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
МЕНЕДЖМЕНТУ
ТЕХНОЛОГІЙ ТА ФІЗИКИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

27 квітня 2023 року

УДК: 373.5.015.311:331

А 78

Затверджено і рекомендовано до друку рішенням вченої ради факультету документальних комунікацій, менеджменту, технологій та фізики РДГУ (протокол №5 від 23 травня 2023 р.).

А Актуальні проблеми модернізації професійно-педагогічної підготовки освіти в контексті євроінтеграційних процесів: матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції (26-27.04.2023 р.) / упорядники: С.В. Лісова, Ю.В. Фещук, О.А. Герасименко, Н.В. Дупак, Н.В. Симонович, О.І. Шурин. Рівне: РДГУ, 2023. 128 с.

До збірника матеріалів увійшли доповіді Всеукраїнської Інтернет-конференції з теми “Актуальні проблеми модернізації професійно-педагогічної підготовки освіти в контексті євроінтеграційних процесів”, яка була проведена 26-27 квітня 2023 року на кафедрі професійної освіти, трудового навчання та технологій РДГУ спільно з працівниками Сарненського педагогічного фахового коледжу РДГУ, ВКНЗ “Володимир-Волинський ПК ім. А.Ю. Кримського”, РМЦТУМ Рівненської міської ради, Комунального закладу “РОЦНТТУМ” Рівненської обласної ради.

Матеріали можуть бути корисними науковцям, практичним працівникам, вихователям, вчителям, викладачам та студентам закладів вищої, професійної, загальної середньої та позашкільної освіти.

Схвалено кафедрою професійної освіти, трудового навчання та технологій Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 5 від 18 травня 2023 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей.

© РДГУ, СПК,
РМЦТУМ, 2023

навчальної діяльності учнів на уроках.

Висновки з даного дослідження та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Аналіз занять із використанням активних форм дозволяє говорити про результативність запропонованої блочної подачі навчального матеріалу. Проблема використання діагностичних методик на уроках трудового навчання та технологій продовжують залишатися актуальними і потребують подальшого аналізу.

Список використаних джерел:

1. Ингекамп К. Педагогическая диагностика : пер. с нем., 1991. 240 с.
2. Підласий І. П. Діагностика та експертиза педагогічних проєктів . Київ: Україна, 1998. 343 с.

УДК: 378: 005. 6

*Петро Петрович Савчук,
докт .техн. наук., професор, професор кафедри
професійної освіти, трудового навчання та технологій
Рівненського державного гуманітарного університету,
(м. Рівне, Україна)*

*Ярослав Борисович Петрівський,
докт .техн. наук., професор, професор
кафедри вищої математики
Рівненського державного гуманітарного університету,
(м. Рівне, Україна)*

*Людмила Анатоліївна Савчук,
канд. біолог. наук, доцент, доцент кафедри
екології та охорони навколишнього середовища
Волинського національного університету імені Лесі Українки,
(м. Луцьк, Україна)*

ДО ПИТАННЯ ПРО ЯКІСТЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ЗВО

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Якісна професійна підготовка студентів у ЗВО – актуальна, багатоконлексна проблема. Адже ринок праці, вимоги та запити стейкхолерів вимагають постійних динамічних змін в освітньому процесі при підготовці фахівця, особлива увага при цьому ставиться до практичних (професійних) компетентностей. Якість підготовки пов'язана з багатьма чинниками: кадровим та ресурсним потенціалом ЗВО; існуванням ефективної внутрішньої системи контролю та моніторингу якості освітнього процесу; впровадженням студентоцентрованого навчання; ефективного зворотного зв'язку в ланці викладач-студент; можливостей реалізації

індивідуальної освітньої траєкторії здобувача освітніх послуг; наявністю механізмів мотивації науково-педагогічних працівників (НПП) до самовдосконалення та розвитку; стимулюванням до академічної мобільності усіх суб'єктів освітнього процесу та підвищення кваліфікації НПП; рівня впровадження новітніх методик викладання та просування знань і необхідної інформації; використання новітніх технологій навчання тощо. При цьому одним з важливих компонентів є практична підготовка на всіх етапах освітнього циклу із максимальним використанням складових та елементів дуальної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Проблеми професійної підготовки майбутніх фахівців ЗВО присвячені роботи В. Кременя, С. Гончаренка, К. Корсака, П. Олійника, С. Сисоєва, І. Бега, В. Виткалова, В. Гриньової, С. Подмазіна та ін. [1-3]. Питання якості підготовки та упровадження студентоцентрованого навчання у вітчизняних ЗВО відображені у дослідженнях Ю. Рашкевича, О. Шарова, Н. Сінельникової, Т. Міщенко, Т. Фінікова та ін. [1]. При цьому, питання формування фахових компетентностей здобувачів із залученням освітніх технологій дуальної підготовки на сьогодні залишається не вирішеними.

Постановка завдання. Метою роботи є аналіз можливостей підвищення якості професійної підготовки у ЗВО через впровадження елементів дуальної підготовки фахівців.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Професійна освіта концептуально пов'язана з виокремленням наскрізних послідовних ліній у підготовці і перепідготовці фахівців, а також етапів такої підготовки, забезпеченням інтегрованості освітніх систем різного рівня й структурно-логічного взаємозв'язку загальноосвітніх, фундаментальних й спеціальних дисциплін з єдине ціле. Серед показників якості професійної підготовки ключовий – засвоєння певного обсягу знань, умінь і навичок.

Аналіз сучасних досліджень дає змогу виділити ряд інших показників [3], зокрема:

- «мультипрофесійну» підготовку – підготовку фахівців, здатних ефективно діяти не лише в межах окремих традиційних галузей науки, а й у сфері нових наукових галузей, що виникають упродовж професійної діяльності фахівця як наслідок прискорення темпів науково-технічної еволюції;

- креативність – здатність фахівця творчо, нестандартно мислити, оперативно шукати і реалізовувати нестандартні підходи до розв'язання задач та пошуку рішень;

- підготовка фахівця до професійної діяльності в сучасних умовах вимагає не стільки енциклопедичних знань, скільки вміння віднайти і

отримати необхідну інформацію та зробити правильні висновки, а з іншого боку – продемонструвати володіння специфічними професійними психомоторними навичками;

- отримання освіти впродовж усього життя та розвиток нових форм навчання з використанням інформаційних технологій надають можливість більш гнучко реагувати на зміни потреб ринку праці.

Також якість професійної підготовки фахівця визначається ступенем відповідності рівня його підготовки професійним вимогам, які пред'являються до нього як до фахівця, професіонала сучасними економічними умовами, ринком праці, роботодавцями. Така підготовка повинна передбачати не тільки набуття й удосконалення професійних знань та умінь, а і засвоєння нових норм суспільного життя, що дозволить випускнику ВНЗ успішно адаптуватися до умов ринку, сприятиме його подальшій професійній самореалізації, забезпечить ефективну професійно спрямовану взаємодію фахівця з навколишнім соціальним середовищем [3].

В цьому контексті особливо актуальною є вибудова системи дуальної підготовки фахівців – здобуття освіти, що передбачає поєднання навчання осіб у ЗВО з їх навчанням (на договірних засадах) на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації з повною інтеграцією системи освітньої практичної підготовки, синхронізацією навчальних планів та робочих програм тощо до умов діяльності роботодавця.

Чим викликана така необхідність:

- система формальної освіти не вмотивована на розвиток у здобувачів освіти затребуваних роботодавцями навичок;
- можливості здобуття освіти за межами закладів освіти залишаються обмеженими;
- брак фінансування, необхідного для створення сучасної матеріально-технічної бази та формування практичних навичок;
- відсутність у значної частини науково-педагогічних і педагогічних працівників компетентностей, необхідних для формування актуальних практичних навичок у здобувачів освіти;
- брак надійної інформації про поточні та майбутні потреби роботодавців у компетентностях працівників;
- недостача або повна відсутність у ЗВО сучасного обладнання та технологій, до використання яких необхідно підготувати фахівця;
- кадрова політика системи вищої освіти вимагає наявності викладачів з вченими ступенями, що веде до неможливості залучення до викладання практиків з відповідною їх кваліфікації оплатою праці;
- не адаптованість більшості ЗВО до сучасних ринкових відносин та невизначеність механізму в сфері державно-приватного партнерства, що

впливає на підготовку здобувачів освіти до самостійної професійної діяльності в ринковому середовищі.

Для досягнення результату необхідні реалізація комплексу заходів з напрацювання моделей взаємовигідних відносин ЗВО та роботодавців, спрямованих на практичну підготовку здобувачів освіти до самостійної професійної діяльності та їх соціальну адаптацію у виробничих колективах, її нормативно-правове та організаційне забезпечення, проведення апробації, досліджень, доопрацювання моделей та її рекомендацій до широкого використання.

Також є важливим встановлення рівноправного партнерства ЗВО, роботодавців та здобувачів освіти з метою набуття останніми досвіду практичного застосування компетентностей та їх адаптація в умовах реальної професійної діяльності.

Дуальна форма здобуття професійної підготовки передбачає навчання на робочому місці з виконанням посадових обов'язків відповідно трудового договору. Вона спрямовується лише на адаптацію здобувача освіти до першого робочого місця, що відповідає певній професійній кваліфікації, яка відповідає його освітній спеціальності та кваліфікації. Базовим завданням ЗВО є набуття здобувачем освіти компетентностей, які дозволять адаптуватись до різноманітних економіко-технологічних змін в подальшому його професійному становленні.

Впровадження дуальної системи професійної підготовки для ЗВО сприятиме підвищенню конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг, доступу до актуальної інформації про поточний стан розвитку відповідних професій та видів економічної діяльності, підвищенню якості освіти за рахунок адаптації освітніх програм до вимог роботодавців, розширення можливостей для прикладних наукових досліджень, а також розширенню можливостей для підвищення кваліфікацій викладацького складу.

Нажаль, на сьогодні дуальна освіта в Україні законодавчо не врегульована, що стримує її розвиток. Це закономірно впливає і на можливості ЗВО в повній мірі підвищувати рівень професійної підготовки фахівців за рахунок використання зовнішнього потенціалу.

Висновки з даного дослідження та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Таким чином, формування системи сучасних уявлень про якість професійної підготовки студентів у ЗВО стане відповіддю на виклики ринку праці, соціокультурну ситуацію в освіті України. Відповідь на ці виклики формуватиме перспективу стабілізації та розвитку усієї системи професійної освіти в майбутньому. Питання якості професійної підготовки фахівців у ЗВО вимагає активного залучення здобувача до практичної підготовки шляхом реалізації елементів дуальної освіти через створені виробничі майданчики, філіали підготовки на базі потенційних роботодавців, а також безпосереднього залучення представників

роботодавців до освітнього процесу. Актуальним також є підготовка фахівців нової генерації, які поряд з потужною практичною підготовкою здатні креативно мислити та вміють динамічно реагувати на виклики, запити та потреби в межах відповідної професії та виконання функціональних обов'язків.

Список використаних джерел:

1. Теоретико-методичні засади забезпечення якості освіти : монографія / [Д. В. Карамишев, Н. М. Гришина, О. В. Грибко, Т. В. Ревенко та ін.] ; за заг. ред. д. держ. упр., проф. Д. В. Карамишева. Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ "Магістр", 2020. 180 с.
2. Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати / В. Г. Кремень. Київ : Грамота, 2005. 448 с.
3. Рогова Т. В. Професійна підготовка студентів у ВНЗ: її ознаки та якість. Збірник наукових праць «Педагогіка та психологія». Харків, 2017. Вип. 56. С. 294-301.

УДК: 378.016: 338.488.2

*Наталія Василівна Симонович,
канд. пед. наук, доцент кафедри
професійної освіти, трудового навчання та технологій
Рівненського державного гуманітарного університету,
(м. Рівне, Україна)*

МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОГО ТА ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Сучасна професійна освіта має на меті формування такого кваліфікованого кадрового потенціалу, який зможе задовільнити вимоги соціуму, світового й вітчизняного ринків праці, створення таких умов для набуття знань, формування вмінь, навичок і компетентностей у сфері фахової діяльності особистості упродовж життя згідно з її здібностями, інтересами та покликаннями. Сучасний стан системи вищої освіти характеризується тим, що деякі аспекти проблеми якості професійної підготовки фахівця сфери обслуговування досі лишаються мало дослідженими, створення вищим навчальним закладом власної системи підготовки фахівців недостатньо вирішені. Майбутні фахівці готельно-ресторанної справи потребують сформованих у закладах вищої освіти фахових компетентностей, які відповідатимуть новітнім тенденціям сучасного розвитку готельно-ресторанного бізнесу [2].

ЗМІСТ

Бірук Н.П. Реалізація технології проектного навчання у процесі трудової підготовки учнів наукового ліцею.	3
Герасименко О.А., Байрак Ю.А. Теоретичні аспекти розвитку уміння виготовлення виробів декоративно-прикладного мистецтва в учнів 10-11 класів на уроках технологій з використанням інструктажів.	6
Герасименко О.А., Грицина І.М. Базові засади розвитку творчої уяви в учнів 10-11 класів на уроках профільного навчання з використанням методів проєктування.	11
Герасименко О.А., Коваль В.В. Теоретичні основи формування практичних навичок втілення проектного задуму в учнів старшої школи в процесі профільного навчання з використанням мультимедійних засобів.	17
Герасименко О.А., Савчук М.С. Характерні особливості розвитку компетентності культурного самовираження в учнів старших класів на уроках технологій з використанням практичних методів навчання.	24
Дунак Н.В. Формування практичної компетентності майбутніх фахівців з готельно-ресторанного обслуговування у процесі професійної підготовки у вищому навчальному закладі.	27
Лісова С.В. Особливості функціонування єдиного освітнього простору в епоху інтеграції і глобалізації освітніх систем.	31
Мойсеєць К.В. Організація дистанційного навчання при викладанні фахових дисциплін спеціальності 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології).	35
Павленко В.В. Технологічна карту уроку “Технології”: проблеми розробки.	39
Пісна Т.М. Імідж як складова індивідуального стилю діяльності сучасного викладача.	45
Саванчук О.А. Роль графічної підготовки та дизайну у становленні молодого вчителя технологій.	48
Савченко Л.О. Педагогічна діагностика оцінювання якості знань студентів у закладах освіти.	52
Савчук П.П., Петрівський Я.Б., Савчук Л.А. До питання про якість професійної підготовки фахівців у ЗВО.	48
Симонович Н.В. Методика професійного та профільного навчання майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи як педагогічна проблема.	58
Симонович Н.В., Гуцалюк С.В. Теоретичні основи розвитку загально-трудова умінь учнів 8-9 класів на уроках трудового навчання із використанням дидактичних ігор.	63
Симонович Н.В., Мельник М.А. Теоретичні основи формування проєктно-технологічної компетентності учнів 10-11-х класів при вивченні предмету “Технології”.	68
Симонович Н.В., Ярмолка Н.В. Теоретичні основи формування інформаційно-цифрової компетентності учнів 10-11-х класів при вивченні предмету “Технології”.	73

Фещук Ю.В., Борейко Н.С. Теоретичні аспекти розвитку графічних вмій учнів старших класів на заняттях предмету “Технології” з використанням практичних методів.	79
Фещук Ю.В., Глемба М.Б. Теоретичні основи розвитку просторового мислення учнів старшої школи на уроках креслення з використанням графічних задач.	84
Фещук Ю.В., Зайко М.О. Теоретичні аспекти розвитку екологічної грамотності учнів старших класів на заняттях профільного навчання засобами інформаційно-цифрових технологій.	88
Фещук Ю.В., Мосійчук С.А. Теоретичні аспекти формування графічної компетентності учнів закладів професійно-технічної освіти з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.	93
Фещук Ю.В., Шоботенко Р.О. Теоретичні основи організації самостійної роботи учнів старших класів на заняттях профільного навчання засобами інформаційно-комунікаційних технологій.	98
Шурин О.І. До питання професійної підготовки майбутніх фахівців сфери обслуговування.	101
Шурин О.І., Войтович Т.М. Актуальний стан розвитку критичного Мислення учнів 8-9 класів на уроках трудового навчання.	104
Шурин О.І., Волошук В.В. Розвиток творчого потенціалу учнів старшої школи в процесі профільного навчання.	112
Шурин О.І., Жабчик В.Б. Теоретичні основи розвитку професійно-пізнавальних інтересів учнів 10-11 класів на уроках технологій з використанням інноваційних методів навчання.	117
Шурин О.І., Жупило О.Л. Формування дизайнерських знань та умінь учнів 10-11 класів в процесі профільного навчання.	121
Відомості про авторів.	126

Наукове видання

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ
ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ
ПРОЦЕСІВ**

**Матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції
(26-27 квітня 2023 р.)**

Упорядники: *Світлана Валеріївна Лісова,
Юрій Вікторович Фещук,
Олександр Анатолійович Герасименко,
Надія Василівна Дупак,
Наталія Василівна Симонович,
Олена Іванівна Шурін.*

Друкується без редакційної правки

Технічний редактор: Т.К. Хильчук,
Коректор: Н.Р. Скачук.

Здано до набору 15.03.2023 р. Підписано до друку 24.05.2023 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman.
Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 9,79.
Обл. вид. арк. 4,55. Замовлення № 218/1. Наклад 100.

Адреса: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 39
Рівненський державний гуманітарний університет,
кафедра професійної освіти, трудового навчання та технологій
(тел. 0362-40-75-80; e-mail: kpotnt@rshu.edu.ua)